

Datum: 2025-02-04
Diarienummer: 2024-24141-2

Mottagare:
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm
Referens:

Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)

Säkerhetspolisens uppdrag är att skydda Sveriges säkerhet. Utifrån ramarna för myndighetens uppdrag avstyrker Säkerhetspolisen följande förslag i promemorian. Såvitt avser övriga förslag har Säkerhetspolisen ingen erinran.

- 9.8, om att registerkontroll i syfte att upprätthålla verksamhetsskydd hos kommuner ska motsvara den kontroll som gäller vid befattning i klass 3 enligt säkerhetsskyddslagen och därvid innefatta uppgifter som behandlas hos Säkerhetspolisen,
- 9.12, om att Säkerhetspolisen ska utföra registerkontrollen,
- 9.13, om att Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten (SIN) och dess Registerkontrolldelegation bör ges i uppdrag att göra en så kallad relevansprövning och att besluta om uppgifter som kommit fram vid en registerkontroll ska lämnas ut, jämte att Säkerhetspolisen därför ska ges i uppdrag att, i likhet med vad som gäller enligt säkerhetsskyddslagstiftningen, underställa SIN frågan om sådant utlämnande, *samt*
- 9.14, om att Säkerhetspolisen ska ges i uppdrag att utföra vissa åtgärder inför ett utlämnande.

Skälen för Säkerhetspolisens avstyrkande är följande.

Förslagen saknar sådan bäring på nationell säkerhet att de kan sägas omfattas av Säkerhetspolisens uppdrag och ansvar, såsom det framgår av förordningen (2022:1719) med instruktion för Säkerhetspolisen och polislagen (1984:387) jämte bl.a. lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Säkerhetspolisens underrättelseregister är anpassat efter myndighetens verksamhetsområden, såsom kontrapionage och kontraterror. Det kan ifrågasättas om slagning mot uppgifter i dessa register är ändamålsenligt utifrån den hotbild som förslagen i promemorian utgår ifrån. Eftersom den föreslagna registerkontrollen primärt avser att skydda mot den grova organiserade brottsligheten bör fokus i stället, enligt Säkerhetspolisen, ligga på uppgifter om den arbetsökandes ekonomiska ställning, förekomst av uppgifter om nyttjande av bolag som brottsverktyg, jämte eventuella underrättelseuppgifter som behandlas hos Polismyndigheten.

Uppgifter som kommer från Säkerhetspolisens register, och som lämnas ut som del av ett registerkontrollutfall, skulle regelmässigt vara säkerhetsskyddsklassificerade och således inte kunna hanteras hos kommunerna utan krav på säkerhetsskydd.

Säkerhetspolisen är av uppfattningen att uppföljande säkerhetsprövning i typfallet är av central betydelse för personalsäkerhet. Detta eftersom det är långt vanligare med personer som väljer att begå insiderhandlingar under anställningens gång, än personer som infiltrerar en verksamhet i syfte att kunna begå sådana handlingar. Motsvarande slutsats återfinns i BRÅ:s rapport Möjliggörare för kriminella nätverk (2024:2, s. 58). I aktuell promemoria föreslås dock endast en initial registerkontroll i samband med anställning.

Datum: 2025-02-04

Diarienummer: 2024-24141-2

Vidare anges i promemorian att sårbarhetsbedömning inte ska utgöra en del av prövningen. Säkerhetspolisen noterar att Registerkontrolldelegationen hos SIN vid sin relevansprövning enligt säkerhetsskyddslagstiftningen, som en faktor utöver lojalitets- och pålitlighetsbedömningen, utgår från just verksamhetsutövarers möjligheter och behov av att kunna göra en sårbarhetsbedömning. Relevansprövningen som Registerkontrolldelegationen föreslås göra enligt förslaget i promemorian skiljer sig därmed i väsentlig bemärkelse från sådana bedömningar som delegationen gör i dag. Lämpligheten i att den föreslagna bakgrundskontrollen på detta sätt avviker från avgörande inslag i säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagstiftningen, samtidigt som registerkontrollens omfattning föreslås vara densamma, kan ifrågasättas.

Säkerhetspolisen kan liksom Integritetsskyddsmyndigheten (jfr dnr IMY-2024-8036) konstatera att en rad utredningar, aktörer och verksamhetsutövare under år 2024 har framfört förslag som syftar till att stärka myndigheters och andra verksamhetsutövarers verksamhetsskydd genom olika typer av bakgrunds- och registerkontroller av arbetssökande och personal. Det finns enligt Säkerhetspolisen ett behov av ett samlat grepp i dessa frågor i syfte att på sikt åstadkomma en konsekvent rättslig reglering såvitt avser genomförande av bakgrundskontroller, registerkontroller, säkerhetsprövningar och säkerhetsklareringar av personer i olika funktioner, verksamheter och sammanhang. Säkerhetspolisen delar samtidigt bedömningen att det är angeläget att såväl kommuner som andra relevanta verksamhetsutövare, inklusive till exempel de statliga rättsvårdande myndigheter (jfr Ju2024/01511), ges bättre möjlighet att skydda sig mot insiderproblematik och infiltration från den grova organiserade brottsligheten. Med anledning därav kan det finnas skäl att – i avvaktan på förslag om hur en mer konsekvent och sammanhållen rättslig reglering kan utformas – gå vidare med promemorians förslag till alternativ ordning för registerkontroll i syfte att upprätthålla verksamhetsskydd i kommunerna.

Detta remissvar har beslutats av säkerhetspolischefen Charlotte von Essen efter föredragning av verksamhetsjuristen Robert Tolonen Scherman. I den slutliga beredningen har även chefsjuristen Per Lagerud och biträdande rättsenhetschefen Ewa Bokwall deltagit.